

รูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
COMMUNITY CULTURAL CONSERVATION MODEL OF HIGHER EDUCATION
INSTITUTES IN THE NORTHEAST

พัชรวิพร วรจักร^{1*} สฎาญ ชีระวณิชตระกูล² สมพงษ์ ปั้นหุ่น³ และบุญเต็ม พันรอบ⁴

¹นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

⁴รองศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*Corresponding Author E-mail : binyor08@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของชุมชนที่มีต่อบทบาทการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) สร้างรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ตรวจสอบรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยศึกษาจากการ ปฏิบัติที่เป็นเลิศของ 3 สถาบันอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ชุมชนที่อยู่ในเขตบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา 3 แห่ง จำนวน 1113 คน โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถามความต้องการสำหรับชุมชนด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ ข้อมูลมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 6 ผู้ปฏิบัติงาน 62 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ สัมภาษณ์สำหรับอุดมศึกษา แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ ข้อมูลมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตรวจสอบรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มจำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย 1) สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน พบว่าชุมชนสนใจเกี่ยวกับการจัดทำเว็บไซต์ให้คำแนะนำจัดให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิตนักศึกษาและคนในชุมชนให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดชื่อเรื่องและร่วมดำเนินการวิจัยส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตด้วยการใช้ทรัพยากรด้านวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง 2) รูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าการบริหารมีแผนการพัฒนาด้านการทำนุบำรุง

ศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของสถาบันอุดมศึกษาด้านนโยบาย ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาจัดทำแผนในการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความพร้อมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 3) ผลการตรวจสอบรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ภาพรวมของรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหมาะสมมากที่สุด ความเป็นไปได้มากที่สุด และความเป็นประโยชน์มากที่สุด

คำสำคัญ : ศิลปวัฒนธรรม

ABSTRACT

The purpose of this research were to1) study the community needs towards the community cultural conservation role of higher education institutes in the Northeast,2)develop the model of the community cultural conservation role of higher education institutes in the Northeast, and3)examine the model of the community cultural conservation role of higher education institutes in the Northeastby study from the best practice of three universities; KhonKhaen University, Mahasarakham University, and Ubonratchathani University. The samplesof this study were the 1,113 people in the area of community that those universities support the academic services. Sample size was selected by the calculation of Krejcie Morgan and accidental sampling was used. Research tool was the questionnaire askingthe community needs towards the community cultural conservation role of higher education institutes in the Northeast. Frequency and percentage were used to analyze the quantitative data. Mean and standard deviation were used to analyze 5–level rating scale data. Additional samples were six university administrators and 62 officers who works in the cultural conservation. Research tools are the interview questions asking the university administrators and questionnaire asking the officers’ opinion. Purposive sampling was used. Frequency and percentage were used to analyze the quantitative data. Mean and standard deviation were used to analyze 5–level rating scale data. The focus group discussion with 15 people was used to examine the model. The qualitative data was analyzed by content analysis.

The research revealed that1)the community needs website, meeting and sharing experiences among lectures, students, and people in the community, the participation in research to protect and properly used the cultural resources, and2)the model of the community cultural conservation role of higher education institutes in the Northeast,in the administrative aspect: the development plan of cultural conservation was agreeable with model scheme of the university policy, philosophy, vision and mission in the most level in the operation aspect: the universities have the development plan of lecturers and officer to be knowledgeable and ready for cultural conservation and 3) the examine result

of the community cultural conservation model of higher education institutes in the Northeast found that the overall of the model are most appropriate most possibility and most useful

Keyword : Cultural

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์ของประเทศที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามของคนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความเป็นมนุษย์ที่มีจิตใจงาม รักสงบ ดำรงยึดมั่นในศีลธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงออกอย่างมีระเบียบแบบแผน ที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นที่พึ่งแก่ผู้อื่นได้ นำไปสู่สันติสุขสันติธรรมด้วยเหตุนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกรณียกิจทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการพัฒนาจนได้รับการยกย่องเป็น “อัครศิลปิน” ในฐานะพระมหากษัตริย์ ทรงฟื้นฟู ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานความเข้าใจและค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับความเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติในสังคม (สุดารัตน์ เทพพิมล, 2555)

“วัฒนธรรม” จึงเป็นแบบแผนประเพณีปฏิบัติ และได้แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน โดยเมื่อกล่าวจำเพาะลงไปในเรื่องที่เป็นเฉพาะแต่วัฒนธรรมพื้นบ้าน ก็จะได้อิงกับความหมายของวัฒนธรรมในภาพรวมในด้านความสำคัญของวัฒนธรรมพื้นบ้านคงมิใช่เพียงภาพสะท้อนความเจริญงอกงามเท่านั้นแต่ยังเสมือนเป็นครูที่ช่วยให้มนุษย์เข้าใจสภาพชีวิตดียิ่งขึ้นเพราะวัฒนธรรมเกิดขึ้นสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความรู้สึกนึกคิดทัศนคติความเชื่อค่านิยม และระเบียบแบบแผนอื่นๆ ความจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์หรือคนในชุมชนนั้น จะต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง เพื่อให้เข้าใจถึงชีวิตรักษาคุณค่าความดีงามนั้นไว้ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเผยแพร่สู่สังคมอื่น การเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้สังคมมีแต่การแข่งขัน วัฒนธรรมสภาพแวดล้อมและวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปมีการหลงไหลอย่างรุนแรงของวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้เยาวชนไทยรุ่นใหม่นิยมวัฒนธรรมต่างชาติและดูถูกวัฒนธรรมไทยสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมมากขึ้นนอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับครอบครัวที่เคยอบอุ่นกลับลดลงมารายาทไทยเอกลักษณ์ความเป็นไทยวัฒนธรรมประเพณีที่ควรอนุรักษ์ไว้กลายเป็นเรื่องล้าสมัย (นิสิตตะวันตก, 2553) ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้ส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับอุดมศึกษาเนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้รวมทั้งแผนพัฒนาการศึกษาาระดับอุดมศึกษาในระยะ 15 ปี (2551-2565) ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีพันธกิจในการจัดบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในการเสริมสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้ชุมชนและท้องถิ่นมีกลไกหลักในการปรับวิถีการจัดการของสถาบันการศึกษาโดยยึดชุมชนและท้องถิ่นเป็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีรูปแบบพัฒนาขึ้นมาใหม่เพื่อที่จะใช้เส้นทางเลือก และแนวทางการพัฒนาแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์สืบสานพัฒนาและเผยแพร่รวมทั้งประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลกับงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามรูปแบบของภารกิจหลักในการส่งต่อการพัฒนาและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนที่มีบทบาทการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อสร้างรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ลำดับขั้นตอนการวิจัยผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน

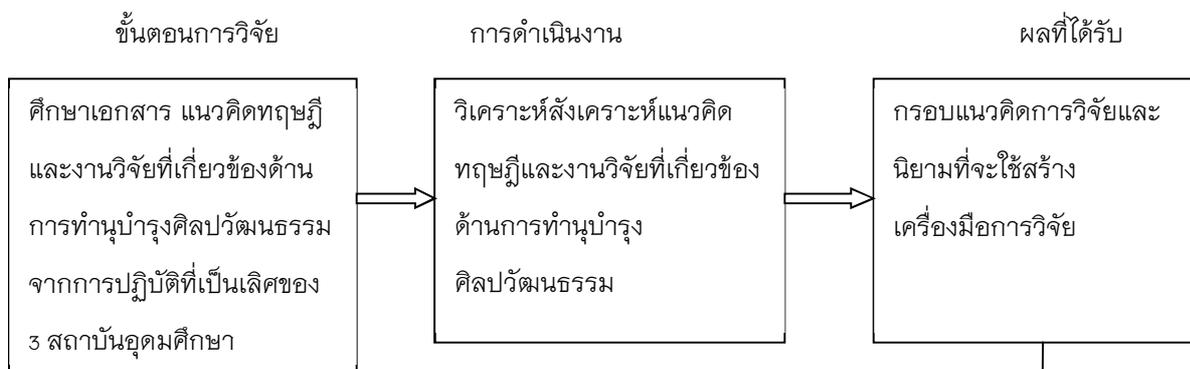
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิเคราะห์หลักการ แนวคิดประกอบการสร้างรูปแบบด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัยด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 นำเครื่องมือที่ได้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชน จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแบบสอบถามสำหรับผู้ศึกษาและแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายจำนวน 6 คน และแบบสอบถามสำหรับผู้ศึกษาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมชุมชนได้แก่ฝ่ายปฏิบัติงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจำนวน 62 คนและแบบสอบถามสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 1113 คน

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ ตรวจสอบรูปแบบ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนำไปประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (การสนทนากลุ่ม) จำนวน 15 คน นำมาปรับปรุงรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สมบูรณ์

ขั้นตอนดำเนินการวิจัยแสดงดังภาพ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการของชุมชนด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมพบว่าลำดับความสำคัญในการพัฒนาในการพัฒนาการปฏิบัติด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีและการจัดทำเว็บไซต์ให้คำแนะนำกับชุมชน

1.2 การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของอาจารย์นิสิตนักศึกษาและคนในชุมชนไม่สม่ำเสมอ

1.3 ปัญหาการให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดชื่อเรื่องวิจัยและร่วมดำเนินการวิจัย และปัญหาการส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตด้วยการใช้ทรัพยากรด้านวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง

2. รูปแบบในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาตามภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

2.1 ด้านการศึกษาและการเรียนรู้ด้านการส่งเสริมภาพลักษณ์ บริการวิชาการแก่สังคม เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับประชาคมทุกระดับและชุมชน สร้างสรรค์อย่างมีการบูรณาการณ

2.2 ด้านการปฏิบัติการการบริหารจัดการมีกระบวนการบริหารหน่วยงานให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาลมีระบบบริหารงบประมาณในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนมีระบบสารสนเทศที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการพัฒนาหน่วยงาน มีผลการประเมินประกันคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การวิจัย ผลงานวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรมและสังคมให้มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่พึ่งของสังคม

2.3 ด้านสิ่งแวดล้อมมีการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้อนุรักษ์พลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมให้สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อยเกิดประโยชน์ต่อชุมชน

2.4 ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/นิสิตนักศึกษา/ชุมชน อนุรักษ์ สืบสาน ฟื้นฟู เผยแพร่ และพัฒนางานศิลปวัฒนธรรมและสังคมอย่างสร้างสรรค์เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาและชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามและมีสุนทรียภาพทางศิลปะตลอดจนรู้เท่าทันวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน โดยภาพรวมของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ด้านทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ ด้านองค์ประกอบหลักรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านแนวทางการประเมินรูปแบบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. การศึกษาความต้องการของชุมชนที่มีต่อบทบาทการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยโดยรวมพบว่าความต้องการในการใช้เทคโนโลยีและการจัดทำเว็บไซต์ให้คำแนะนำกับชุมชนปัญหาการให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดชื่อเรื่องวิจัยและร่วมดำเนินการวิจัยรวมถึงปัญหาการส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตด้วยการใช้ทรัพยากรด้านวัฒนธรรมอย่างถูกต้องต้องการบริการนักศึกษาทันต่อความต้องการและทิศทางการจัดการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียความร่วมมือด้านบริการวิชาการการวัดผลนิสิตนักศึกษาสามารถนำความรู้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและความเชื่อมั่นในตนเองและการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทิพย์อนงค์ เลื่อนพุดวัฒน์ (2546) รูปแบบการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษา ได้ผลการศึกษาดังนี้

1) ปรัชญา นโยบาย วัตถุประสงค์ แผนงานโครงการ ที่มีความชัดเจนโดยระบุถึงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมและมีผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเห็นความสำคัญในเรื่องนโยบายและแผนงานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 2) การพัฒนาองค์กร หน่วยงานรองรับภายในเกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆทั้งนี้โดยหน่วยงานสามารถกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการและบทบาทของตนเองอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม 3) ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดการกำหนดวิธีสัณฑ์พันธกิจมีพันธกิจไว้ในแผนระยะยาวและเหตุผลในการกำหนดวิธีสัณฑ์พันธกิจเพราะการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา

2.รูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า การบริหารมีแผนการพัฒนาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมสอดคล้องกับแผนแม่บทของสถาบันอุดมศึกษาทั้งด้านนโยบาย ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจและด้านปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษามีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารมีการกำหนดหลักการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จริวิวัฒน์ พิระสันต์และ วิรุณ ตั้งเจริญ (2542) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบภารกิจของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาศิลปกรรมท้องถิ่น:กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า การพัฒนารูปแบบภารกิจของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาศิลปกรรมท้องถิ่นเป็นการพัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดด้านการมีส่วนร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนการมีส่วนร่วมสามารถจำแนกได้ 4 ระดับประกอบด้วย 1)ด้านการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยร่วมกับชุมชนในการกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายด้านหลักสูตรเนื้อหากระบวนการเรียนการสอนรวมทั้งวางแผนร่วมกัน 2)ด้านการวิจัยมีการกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายด้านวิจัยศิลปกรรมท้องถิ่นโดยวางแผนและกำหนดโครงสร้างเพื่อดำเนินการวิจัยในลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและค้นหาองค์ความรู้ใหม่3)ด้านบริการวิชาการได้กำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายเป็นการดำเนินการโครงการในระดับปฏิบัติในรูปของการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อเป็นฐานข้อมูลและตอบสนองความต้องการของชุมชน 4)ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมีการกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายโครงสร้างของภารกิจเพื่อจัดกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่ดำเนินการตามงานและโครงการของมหาวิทยาลัย

3.การตรวจสอบรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของ สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการตรวจสอบรูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับที่มากที่สุด ด้านความต้องการในการใช้เทคโนโลยีและการจัดทำเว็บไซต์ให้คำแนะนำกับชุมชนปัญหาการให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดชื่อเรื่องวิจัยและร่วมดำเนินการวิจัย ด้านการบริหารมีแผนการพัฒนาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมสอดคล้องกับแผนแม่บทของสถาบันอุดมศึกษาทั้งด้านนโยบาย ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจและด้านปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษามีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารมีการกำหนดหลักการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุตารัตน์ เทพพิมล (2555) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตผลการวิจัยพบว่า 1) ความเหมาะสมที่สุดเป็นลำดับแรก คือ การวางแผนกลยุทธ์ ลำดับที่ 2 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ลำดับที่ 3 คือ นักศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความเป็นไปได้สูงที่สุดเป็นลำดับแรก คือ การวางแผนกลยุทธ์2)ผลการพัฒนาระบบนั้น พบว่า ระบบที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ มีจำนวน 7 มาตรฐานประกอบด้วย 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) นักศึกษาผู้มีส่วนได้เสียและตลาด 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5)คณาจารย์และบุคลากร 6)การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลการปฏิบัติงานขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนโดยส่วนรวม ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. ระดับนโยบายจากผลการวิจัยความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนำเสนอหรือกำหนดหัวข้อการวิจัยร่วมโดยผ่านเทคโนโลยี ปรับปรุงพัฒนาการสื่อสารระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนในเขตบริการวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งชี้ให้เห็นว่าความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวังสูงกว่าที่สถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติได้จริง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาต้องนำมาปรับปรุงและพัฒนาตามที่มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวังไว้

2. ระดับปฏิบัติ บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงานตามนโยบายของมหาวิทยาลัยด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมอบหมายงานตามภาระหน้าที่ให้ตรงตามความสามารถการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังผู้ปฏิบัติงานทุกระดับเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานโดยมีสิ่งจูงใจเช่นการมอบรางวัลในการปฏิบัติงานดีเป็นขวัญกำลังใจ ควรปรับแผนในการอบรมบุคลากรและผู้นำชุมชนในงานด้านการใช้เทคโนโลยีให้สามารถปฏิบัติได้ทั่วทุกคนเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

3. ชุมชนที่อยู่ในเขตบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาจากผลการวิจัยความคาดหวัง ความต้องการของชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างและการสื่อสารด้านเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายในการติดต่อเชื่อมโยงไม่สลับซับซ้อนในการเชื่อมต่อในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. พัฒนารูปแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมชุมชนที่ประสบความสำเร็จในสถาบันอุดมศึกษาภาคอื่นๆเพื่อนำรูปแบบมาปรับและเป็นแนวทางในการพัฒนา

2. ศึกษาแบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมที่เป็นศูนย์รวมของชุมชน

3. รูปแบบการบริหารระบบการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในฉบับปีการศึกษา 2557 สำนักมาตรฐานและประเมินผล อุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2558)

จิระวัฒน์ พิระสันต์และวิรุณ ตั้งเจริญ. (2542). การพัฒนารูปแบบภารกิจของมหาวิทยาลัยในการพัฒนา

ศิลปกรรมท้องถิ่น:กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ:

วารสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร 2542;12 (1):25-36-25.

ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์. (2546) รูปแบบการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมใน

สถาบันอุดมศึกษา

ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. นนทบุรี: เอส.

อาร์.พรินติง แมสโปรดักส์.

นิตี สตะเวทิน. (2553). “ภาพ...วัฒนธรรมวิถีชีวิตของผู้คน” สารวัฒนธรรมราชมณฑล.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด และ นิภา ศรีไพโรจน์.(2556) **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**.เล่ม 1 พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

สุดารัตน์ เทพพิมล. (2555).**การพัฒนากระบวนการจัดการด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต**.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554–2558). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา**.กรุงเทพฯ: ฐานข้อมูลงานภาครัฐ

Michigan State University.(2010). **Arts and Culture**. Retrieved from <http://artandculture.msu.edu2art.asp>

The University of Chicago.(2010). **Culture Policy Center**. Retrieved from <http://culturalpolicy.uchicago.edu/>